

Kirkko ja kaupungin printtilehden tulevaisuuden vaihtoehdot

Kirkko ja kaupungin johtokunta 26.03.2024 § 23
77/00.01.01/2024

Esittelijä Seurakuntayhtymän johtaja Rintamäki Juha

Päätösehdotus

Kirkko ja kaupungin johtokunta

1) esittää Espoon, Helsingin ja Vantaan yhteisille kirkkovaltuustoille sekä Kauniaisten suomalaisen seurakunnan seurakuntaneuvostolle, että Kirkko ja kaupungin tulevaisuusvaihtoehdoista valitaan vaihtoehto 2. Tämän mukaisesti painettu lehti ilmestyisi vuosina 2025 ja 2026 kumpanakin vuonna 16 kertaa vuodessa ja säästyviä rahoja ohjataan digitaalisen median kehittämiseen. Vuosi 2027 on optiovuosi, josta voidaan päättää erikseen vuonna 2026.

2) toteaa, että seurakuntayhtymät ja Kauniaisten suomalainen seurakunta voivat yhteistä mediatoimitusta koskevan sopimuksen mukaisesti halutessaan päättää tilata enemmänkin numeroita. Tällöin ne vastaavat niistä aiheutuvista paino- ja jakelukustannuksista.

Käsittely

Kauniaisten suomalaisen seurakunnan kirkkoherra Mimosa Mäkisen kirje Kauniaisten suomalaisen seurakunnan seurakuntaneuvoston 20.3.2024 antamasta lausunnosta lähetettiin johtokunnalle sähköpostitse perjantaina 23.3.2024 sekä jaettiin pöydille tiistaina 26.3.2024 kokouksen yhteydessä. Kirje liitettiin pöytäkirjan liitteeksi.

Vantaan seurakuntayhtymän viestintäpäällikkö Rebekka Naatuksen kirje Vantaan seurakuntayhtymän yhteisen kirkkoneuvoston 20.3.2024 antamasta lausunnosta lähetettiin johtokunnalle sähköpostitse perjantaina 23.3.2024. Virallinen päätösote lausunnosta jaettiin pöydille tiistaina 26.3.2024 kokouksen yhteydessä. Päätösote liitettiin pöytäkirjan liitteeksi.

Käsittelyn aikana käytettiin viisi puheenvuoroa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätöshistoria

Selostus

Kirkko ja kaupungin printtilehti ilmestyy vuonna 2024 Helsingissä 17 kertaa, Vantaalla 18 kertaa ja Espoossa ja Kauniaisissa 20 kertaa. Lehdellä on nyt voimassa olevat sopimukset jakelusta, painopalveluista sekä toimitusjärjestelmästä. Painosopimus on voimassa vuoden 2025 loppuun, jakelusopimus vuoden 2026 loppuun ja sopimus toimitusjärjestelmästä vuoteen 2028. Sopimukseen sisältyy optiovuosien mahdollisuus. Jakelusopimuksessa on syytä huomioida siinä oleva liite eli palvelukuvaus, jonka mukaan lehtiä tehdään 20–22. Itse sopimustekstissä määrää ei ole rajoitettu suuntaan tai toiseen.

Jakelu- ja painokustannusten nousu ja seurakuntayhtymien taloudelliset resurssit ovat yhtälö, jota on hankala ratkaista. Kirkko ja kaupunki on tämän vuoksi joutunut

sekä heikentämään painopaperin laatua että harventamaan ilmestymistiheyttä. Median kuluvan vuoden budjetissa paino- ja jakelukulujen yhteenlaskettu osuus on 54 prosenttia.

Samaan aikaan, ja osin samoista syistä, median yleinen kehitys kulkee kohti digitaalisempaa tulevaisuutta. Siinä pitää olla läsnä usealla kanavalla yhtä aikaa, sillä jokaisella kanavalla on omanlaisensa profiili ja erilaiset käyttäjäkunnat. Tämä vaatii jatkuvaa kehitystyötä ja työtettä, jossa videotuotannolla on yhä suurempi merkitys.

Yhteisen mediatoimituksen työn, median kehittämisen ja median edellä mainittujen sopimusten kannalta olisi hyvä, jos printtilehden numeromäärä olisi tiedossa edes kahdeksi vuodeksi eteenpäin. Tätä varten on mediatoimituksessa valmisteltu kolme vaihtoehtoa printtimedian lähivuosiksi. Asiaa on valmisteltu myös seurakuntayhtymien viestinnän johdon sekä yhtymänjohtajien kanssa sekä käsitelty Kirkko ja kaupungin johtokunnan kokouksessa 6.2.2024 (§ 9). Johtokunta päätyi tuolloin pyytämään tulevaisuuden vaihtoehtoista lausuntoja Espoon, Helsingin ja Vantaan seurakuntayhtymien yhteisiltä kirkkoneuvostoilta sekä Kauniaisten suomalaisen seurakunnan seurakuntaneuvostolta. Samalla päätettiin, että johtokunta ottaa linjauksiin kantaa 26.3. kokouksessaan ja lähettää sen jälkeen esityksensä seurakuntayhtymien toimivaltaisten elinten päätettäväksi. Kirkko ja kaupungin vuoden 2025 kehys päätetään johtokunnassa samassa kokouksessa valitun printtilinjauksen pohjalta.

Helsingin yhteinen kirkkoneuvosto käsitteli tulevaisuusvaihtoehtoja kokouksessaan 29.2. Se päätyi lausunnossaan 16 printtilehden ja median digitaalisen kehittämisen kannalle. Espoon seurakuntien lausunnossa todetaan, että kirkkoneuvosto pitää tärkeänä sekä riittävää printtilehtien määrää että panostusta digitaalisen median kehittämiseen. Espoo haluaa tilata vähintään 18 printtilehteä vuosina 2025–2026, vaikka muut osapuolet päätyisivät 16 numeroon vuodessa. Samalla Espoo haluaa turvata median digitaalisen kehittämisen ja on valmis panostamaan siihen rahaa saman verran kuin muutkin vaihtoehtoon kaksi mukaisesti. Kauniaisten seurakuntaneuvosto kokoontuu 20.3. ja Vantaan yhteinen kirkkoneuvosto samoin. Niiden lausunnot tulevat esille johtokunnan kokouksessa ja jos mahdollista lähetetään erikseen johtokunnan jäsenille. Esityslistan yhteyteen ne eivät ehtineet. Helsingin ja Espoon lausunnot ovat esityslistan liitteinä.

Päätoimittaja on valmistellut Kirkko ja kaupungin vuoden 2025 kehysten vaihtoehtoon kaksi pohjalta. Tästä on oma esittely ja esitykset, kuten esityslistalta näkyy. Espoon omat lehdet ja Espoon halu osallistua digimedian kustannuksiin täysipainoisesti on otettu tässä huomioon. Runkona paino- ja jakelukustannuksille on 16 printin vaihtoehto. Espoo vastaa mahdollisten lisänumeroidensa paino- ja jakelukuluista sopimuksen mukaisesti.

Esityslistan liitteenä on myös jo edellisessä kokouksessa esillä ollut dokumentti, jossa nämä vaihtoehdot käydään yksityiskohtaisesti läpi. Printtimedian ratkaisuille on vaikutusta myös median tekeillä olevaan digi-/kanavasuunnitelmaan, jota johtokunta käsittelee maaliskuun ja toukokuun kokouksissaan.

Printin tulevaisuusvaihtoehdot on tehty niin, että ne kattavat vuodet 2025 ja 2026 sekä erikseen päätettäessä vuoden 2027. Näin saataisiin median strategiseen kehittämiseen siinä tarvittavaa pitkäjänteisyyttä.

Vuonna 2026 on myös seurakuntavaalit, joissa painetulla Kirkko ja kaupungilla on vaaliviestinnän kannalta merkittävä rooli.

Olennaista kaikkien vaihtoehtojen kohdalla on ottaa huomioon printtilehden suuri merkitys seurakuntalaisten ja laajemmin pääkaupunkiseudun asukkaiden tavoittamiseen. Tästä ja myös verkon käyttäjämääristä on tarkempaa tietoa liitteessä. Yhteenvetona voidaan todeta, että painettu lehti on seurakuntien ylivoimaisesti tavoittavin linkki seurakuntalaisiin, suurelle joukolle jopa ainoa säännöllinen kontakti. 19–24-vuotiaiden ikäluokassa Kirkko ja kaupungin seuraaminen verkossa nousee painetun lehden rinnalle.

Vaihtoehdossa 1 printtilehtiä tehtäisiin ainakin vuodet 2025 ja 2026 nykytasolla eli 18 kertaa vuodessa. Jos sopimuskumppaneilla on mahdollisuus käyttää nykyistä selvästi enemmän rahaa, paluu 20 kertaan vuodessa on myös mahdollista. Vaihtoehdon kustannusarvio, joka perustuu nykyiseen kustannustasoon, on kuitenkin laskettu 18 numeron mukaan. Huomioon on syytä ottaa myös varautuminen jakelun ja paperin hinnankorotuksiin sekä se, että digikehittämiseen on tässäkin vaihtoehdossa syytä varata lisärahaa. Tämä vaihtoehto on toiminnallisesti paras printin kontaktimäärien vuoksi, mutta taloudellisesti vaaditaan selkeitä lisäpanostuksia. Niiden määrä vaihtelee kaupungeittain, koska kaupungeissa ilmestyy kuluvana vuonna eri määrä lehtiä.

Vaihtoehdossa 2 printtilehtiä tehtäisiin 16 numeroa vuodessa eli käytännössä noin kolmen viikon välein. Etenkin kesällä olisi pitkä tauko. Tässä vaihtoehdossa painetulla lehdellä olisi edelleen mahdollisuus toimia myös tapahtumatiedottamisen välineenä, vaikka rivi-ilmoituksia jouduttaisiin hieman tiivistämään. On toki mahdollista tehdä osaan lehdistä neljä lisäsivua, jos seurakunnat niin haluavat. Kahden printtilehden vähentäminen leikkaisi niistä aiheutuvia kustannuksia, joista merkittävä osa on syytä ohjata median digitaaliseen kehittämiseen, sillä se on tulevaisuuden suunta. Jos sitten seuraavassa vaiheessa on tarvetta siirtyä kuukausittain ilmestyvään lehteen, muutos ei tapahdu kertarysäyksellä, vaan kuukausilehti ehditään suunnitella huolella ja digitaalinen media on vahvistunut. Ilmoitusmyyntiin muutos vaikuttaisi negatiivisesti eli ilmoitustuotto vähenee.

Vaihtoehdossa 3 siirryttäisiin kerran kuussa ilmestyvään lehteen. Tämä olisi iso muutos, joka vaatisi koko lehtikonseptin miettimistä uudelleen vielä asiakaslehtimäisemmäksi. Myös paperin laatua pitäisi parantaa, korvata määrää laadulla. Iso kysymys on, millä tavalla näin harvoin ilmestyvä lehti palvelisi tapahtumatiedottamista ja miten muuttunut tilanne vaikuttaisi seurakuntien muuhun viestintään. Nämä vaativat huolellista suunnittelua. Verkkomediaan pitäisi panostaa selkeästi nykyistä enemmän, myös markkinointiin verkossa, johon mediatoimituksella ei nyt ole taloudellisia resursseja. Ilmoitusmyynti vähenisi puoleen. Painokustannukset pienentyisivät, todennäköisesti myös jakelun kustannukset. Viime mainittuun liittyy kuitenkin olennaisia epävarmuustekijöitä, sillä jakelun volyyymilla on iso merkitys Postin hintoihin. Tähän vaihtoehtoon olisi järkevintä siirtyä siirtymäkauden ja kunnollisen valmistelun kautta, jotta myös todelliset kustannukset saadaan selville. Valmistelussa olisi hyvä ottaa huomioon nykyisten paino- ja jakelusopimusten päättymisajat ja hakea oikea hintataso kilpailutusten kautta. Tässä vaihtoehdossa henkilöstökulut pienenisivät, vaikka kaikkia muutaman vuoden sisällä luonnollisen poistuman kautta vapautuvia paikkoja ei voida jättää täyttämättä. Toimitus tarvitsee uutta osaamista digituotantoon, jonka volyyymia ei voida pienentää, pikemminkin päinvastoin. Muuten myös digitaalinen läsnäolo vähenee ja median kautta saatavien vuotuisten kontaktien määrä romahtaa.

Liitteenä on siis johtokunnassa helmikuussa esillä ollut suunnitelma eri vaihtoehdoista.

Helsingissä oli käytössä myös lisätietoa Helsingin kirkkoherroille tehdystä jatkokyselystä, koska alkuperäiseen kyselyyn vastasi vain pari kirkkoherraa. Nyt vastaajina Helsingissä on yhteensä kymmenen suomenkielisten seurakuntien kirkkoherraa. Vastanneista puolet piti nykyistä ilmestymistiheyttä hyvänä, toiselle puolikkaalle harvempikin tahti kelpaisi. Lehteä pidetään lähes yksimielisesti tärkeänä: neljä pitää sitä tärkeimpänä viestintäkanavana seurakuntalaisten tavoittamiseksi ja viisi sanoo sen olevan tärkeä osa viestinnän kokonaisuutta. Avoimissa maininnoissa median someulottuvuus saa kiitosta. Seitsemän kirkkoherraa toivoo median panostavan verkkoon lisää.

Lapsivaikutusten arviointi

Asiassa ei ole tarpeen tehdä lapsivaikutusten arviointia.

Lisätiedot

Päätoimittaja Pauli Juusela, p. 09 2340 4020, pauli.juusela@kirkojakaupunki.fi

Jakelu

Espoon, Helsingin ja Vantaan seurakuntayhtymät sekä Kauniaisten suomalainen seurakunta